

Polacy o altruizmie

Opracowała
Daria Litwin

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku

Wyróżniająca Jakość Badań

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

W skrócie

- Niemal 70% Polaków uznaje, że trzeba być wrażliwym na potrzeby innych i gotowym do pomocy, podczas gdy jedynie 23% respondentów uważa, że należy raczej koncentrować się na swoich własnych sprawach, nie zważając na innych.
- Obecnie odsetek ankietowanych deklarujących, że zdarzyło im się kiedykolwiek dobrowolnie i nieodpłatnie pracować społecznie na rzecz potrzebujących osób lub wspólnot osiągnął poziom 66%. Jest to najwyższy wskaźnik z dotychczas notowanych.
- Badani, którzy w 2025 roku nieodpłatnie pracowali na rzecz osób potrzebujących lub wspólnot, średnio poświęcili na tę pracę społeczną 19 dni. To o pięć dni więcej niż w 2023 roku, co oznacza powrót do wyników notowanych jeszcze przed pandemią COVID-19.

SPIS TREŚCI

Altruści i egoiści.....	1
Praca na rzecz innych	3

W lutym¹ badaliśmy altruistyczne postawy i zachowania Polaków. Pytaliśmy o ich stosunek do pomagania innym oraz o to, czy i na ile oni sami angażują się w działania pomocowe. Kwestię tę badamy cyklicznie, w odstępach dwuletnich, począwszy od roku 2002.

ALTRUIŚCI I EGOIŚCI

W tym roku – podobnie jak w latach ubiegłych – większość Polaków deklaruje, że trzeba być wrażliwym na potrzeby innych i gotowym do pomocy (69%). W mniejszości są osoby, które uważają, że należy raczej koncentrować się na swoich własnych sprawach, nie zważając na innych (23%). Odsetek badanych prezentujących altruistyczne nastawienie okazał się obecnie nieznacznie niższy niż dwa lata temu (spadek o 2 punkty procentowe w stosunku do roku 2024). Jednocześnie praktycznie nie zmieniła się liczba osób przejawiających nastawienie egoistyczne (wzrost o 1 punkt).

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (430) przeprowadzono w ramach procedury mixed-mode na reprezentatywnej imiennej próbie pełnoletnich mieszkańców Polski, wylosowanej z rejestru PESEL.

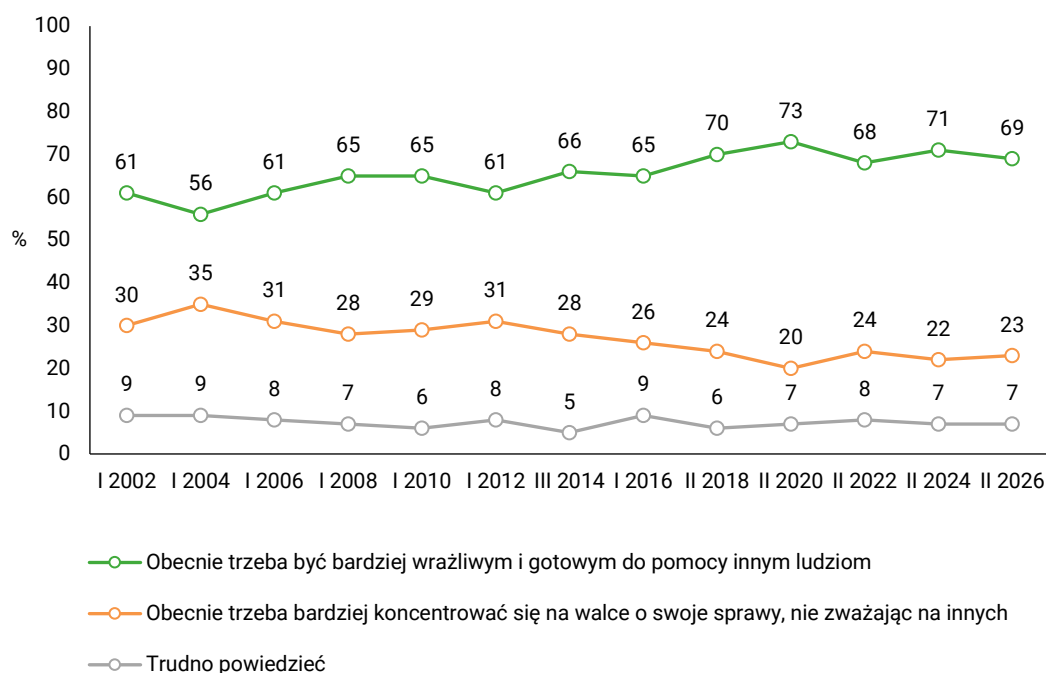
Każdy respondent wybierał samodzielnie jedną z metod:

- wywiad bezpośredni z udziałem ankietera (metoda CAPI),
- wywiad telefoniczny po skontaktowaniu się z ankieterem CBOS (CATI) – dane kontaktowe respondent otrzymywał w liście zapowiednim od CBOS,
- samodzielne wypełnienie ankiety internetowej (CAWI), do której dostęp był możliwy na podstawie loginu i hasła przekazanego respondentowi w liście zapowiednim od CBOS.

We wszystkich trzech przypadkach ankieta miała taki sam zestaw pytań oraz strukturę. Badanie zrealizowano w dniach od 5 do 16 lutego 2026 roku na próbie liczącej 967 osób (w tym: 60,2% metodą CAPI, 24,1% – CATI i 15,7% – CAWI).

CBOS realizuje badania statutowe w ramach opisanej wyżej procedury od maja 2020 roku, w każdym przypadku podając proporcję wywiadów bezpośrednich, telefonicznych i internetowych.

RYS. 1. Która z poniższych opinii jest bliższa Pana(i) poglądom?

Nastawienie egoistyczne w większym stopniu przejawiają mężczyźni niż kobiety. Ponadprzeciętna skłonność do wybierania postawy egoistycznej cechuje osoby młodsze (zwłaszcza w przedziale wiekowym 25-34 lata), pracowników administracyjno-biurowych oraz robotników (zarówno wykwalifikowanych, jak i niewykwalifikowanych).

Ku postawie altruistycznej częściej skłaniają się badani powyżej 55 roku życia, mieszkańcy największych miast, a także ankietowani legitymujący się wykształceniem wyższym.

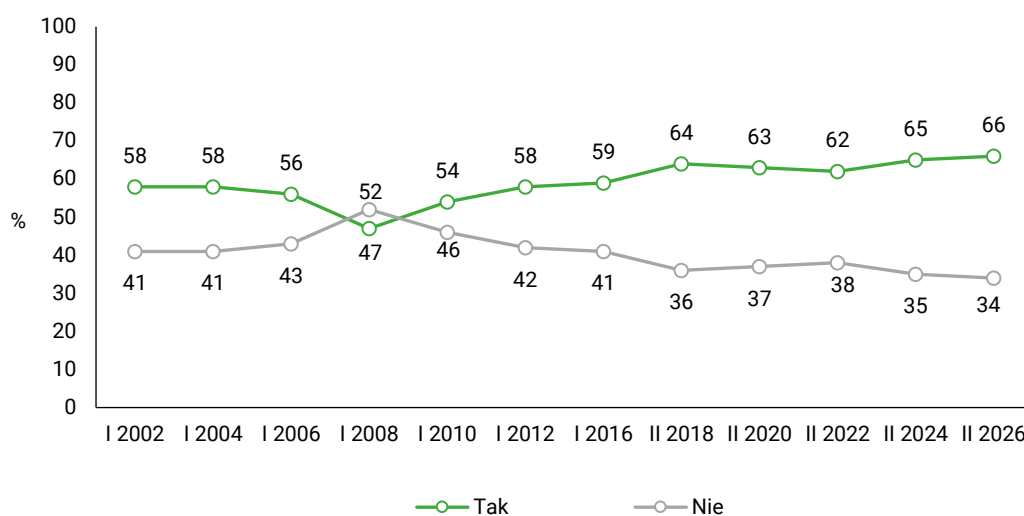
Poglądy polityczne nie mają istotnego wpływu na wyrażanie postawy altruistycznej lub egoistycznej. Inaczej jest z częstością praktyk religijnych. Spośród osób w nich nieuczestniczących 67% uważa, że w obecnych czasach należy wykazywać się wrażliwością na potrzeby innych i gotowością do pomocy, w przypadku uczestniczących w praktykach religijnych więcej niż raz w tygodniu takie stanowisko deklaruje 75% pytanych.

PRACA NA RZECZ INNYCH

Obecnie odsetek respondentów deklarujących, że zdarzyło im się kiedykolwiek dobrowolnie i nieodpłatnie pracować społecznie na rzecz potrzebujących osób lub wspólnot, osiągnął poziom 66%. Jest to najwyższy wynik spośród dotychczas notowanych. Rekordowo niska jest natomiast liczba ankietowanych, którzy nie mieli dotychczas takich doświadczeń (34%).

CBOS

RYS. 2. Czy zdarzyło się Panu(i) kiedykolwiek dobrowolnie i nieodpłatnie pracować na rzecz swojego środowiska, Kościoła, osiedla, wsi lub miasta albo też pracować społecznie na rzecz potrzebujących?

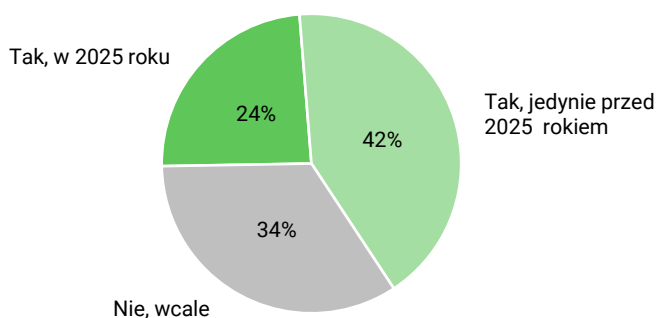
Doświadczenie nieodpłatnej, dobrowolnej pracy na rzecz otoczenia lub potrzebujących wyraźnie częściej zgłaszają mężczyźni niż kobiety. Wyróżniają się także badani z wyższym wykształceniem, dochodami *per capita* przekraczającymi 6000 złotych, respondenci dobrze oceniający swoje warunki materialne oraz mieszkańcy największych miast. Doświadczenia w pomaganiu innym i pracy na rzecz otoczenia częściej niż pozostali deklarują również osoby pomiędzy 55 a 64 rokiem życia, badani kilka razy w tygodniu biorący udział w praktykach religijnych, a spośród grup społeczno-zawodowych są to przedstawiciele kadry kierowniczej i specjalistów, osoby pracujące na własny rachunek, średni personel i technicy oraz rolnicy.

Brak doświadczenia w dobrowolnej, nieodpłatnej pracy najczęściej cechuje osoby powyżej 65 roku życia, z wykształceniem podstawowym oraz robotników niewykwalifikowanych. Podobną tendencję widać wśród mieszkańców miast średniej wielkości (100–500 tys. ludności) oraz najmniejszych miejscowości (do 20 tys. ludności).

Kolejny wskaźnik skupia się na pracy *pro bono* wykonanej wyłącznie w ciągu ostatniego roku. Podzieliliśmy respondentów na osoby aktywne w minionym roku oraz te, które angażowały się wcześniej (przed 2025 rokiem). Choć większość osób z doświadczeniem w wolontariacie nie kontynuowała go w ostatnim czasie, to blisko co czwarty dorosły Polak (24%) podjął nieodpłatne działania w ciągu minionych dwunastu miesięcy. Pozostałe 76% badanych nie wykazało się w tym okresie podobną aktywnością.

CBOS

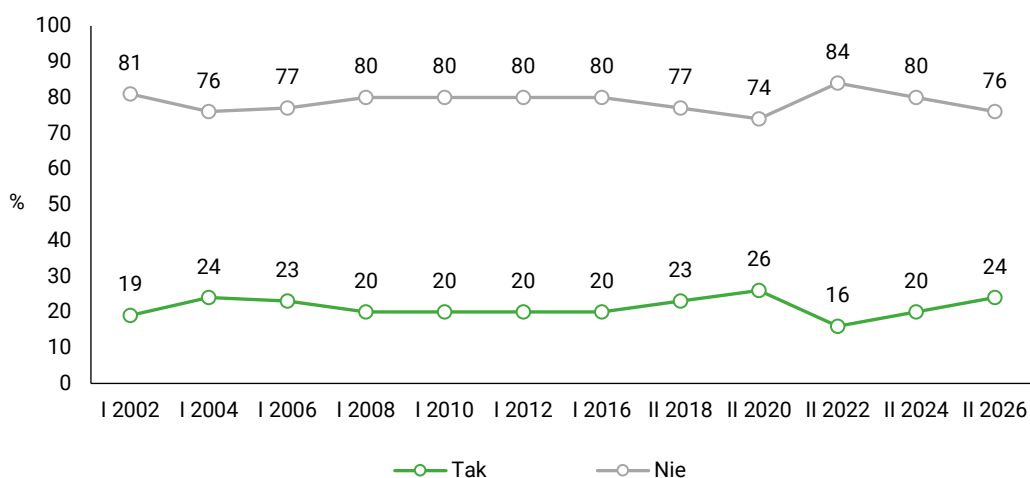
RYS. 3. Dobrowolna i nieodpłatna praca na rzecz swojego środowiska, Kościoła, osiedla, wsi lub miasta oraz praca społeczna na rzecz potrzebujących*

* Na podstawie odpowiedzi na pytania: „Czy zdarzyło się Panu(i) **kiedykolwiek** dobrowolnie i nieodpłatnie pracować na rzecz swojego środowiska, Kościoła, osiedla, wsi lub miasta albo też pracować społecznie na rzecz potrzebujących?” oraz „Czy zdarzyło się Panu(i) **w ciągu minionego roku** dobrowolnie i nieodpłatnie pracować na rzecz swojego środowiska, Kościoła, osiedla, wsi, miasta albo też pracować społecznie na rzecz potrzebujących?”

Najwyższy jak dotychczas poziom deklaracji pracy na rzecz innych, świadczonej w poprzednim roku, odnotowaliśmy w roku 2020 – wyniósł on wówczas 26%. Później spadł do najniższego dotąd poziomu (16%), co mogło być spowodowane trwającą wówczas pandemią COVID-19. Natomiast badanie w 2022 roku przeprowadzono w lutym, przed atakiem Rosji na Ukrainę, w związku z czym dane nie odzwierciedlają skali pomocy, jakiej Polacy udzielili Ukraincom.

RYS. 4. Czy zdarzyło się Panu(i) w ciągu minionego roku dobrowolnie i nieodpłatnie pracować na rzecz swojego środowiska, Kościoła, osiedla, wsi, miasta albo też pracować społecznie na rzecz potrzebujących?

Doświadczeniem pracy społecznej w okresie ostatnich dwunastu miesięcy wyróżniają się na tle pozostałych respondenci mający od 35 do 44 lat, mieszkańcy wsi, a także co najmniej półmilionowych miast, osoby legitymujące się wyższym wykształceniem, badani dobrze oceniający swoje warunki materialne, praktykujący kilka razy w tygodniu, a w grupach społeczno-zawodowych – rolnicy, przedstawiciele kadry kierowniczej i specjaliści oraz osoby pracujące na własny rachunek.

Ankietowanych, którzy w 2025 roku dobrowolnie i nieodpłatnie pracowali na rzecz innych, zapytaliśmy o to, ile mniej więcej czasu na to przeznaczyci. Prawie połowa z nich (47%) angażowała się w taką działalność przez okres krótszy niż tydzień, co szósty (16%) – od 7 do 13 dni, a niemal jedna czwarta (24%) pracowała społecznie przez dwa tygodnie lub dłużej. W sumie średni czas, jaki w ubiegłym roku poświęcali oni na pracę społeczną, wyniósł 19 dni. To o pięć dni więcej niż w roku 2023. Jest to wynik podobny do rejestrowanych przed 2020 rokiem.

TABELA 1

Liczba dni przepracowanych społecznie w roku poprzedzającym badanie	Wskazania osób, które pracowały społecznie w roku poprzedzającym badanie																							
	I 2002 (N=183)		I 2004 (N=256)		I 2006 (N=233)		I 2008 (N=176)		I 2010 (N=192)		I 2012 (N=213)		I 2016 (N=213)		II 2018 (N=208)		II 2020 (N=250)		II 2022 (N=164)		II 2024 (N=200)		II 2026 (N=199)	
	w procentach																							
Od 1 do 6 dni	43	67	49	71	50	70	50	73	56	67	48	63	45	61	46	60	47	65	45	64	49	66	47	63
Od 7 do 13 dni	24	22	9	20	7	23	10	11	10	15	5	16	11	14	7	18	7	19	7	17	8	16	11	63
Od 14 do 20 dni	15	32	9	29	7	28	10	25	10	26	5	21	11	22	7	24	7	26	7	20	8	19	11	24
21 dni i więcej	17	20	20	21	21	15	15	16	16	16	16	16	11	17	17	19	19	13	13	11	11	13	13	13
Trudno powiedzieć	1	0	0	2	2	2	2	7	7	16	16	17	17	16	16	9	9	16	16	15	15	13	13	13
Liczba dni średnio*	18	20	21	22	21	24	22	24	24	16	16	20	20	19	19	27	27	14	14	14	14	19	19	19

* Pominięto odpowiedzi „Trudno powiedzieć”

Z ideą altruizmu identyfikuje się niemal siedmiu na dziesięciu Polaków, przy czym aż dwie trzecie badanych przełożyło te deklaracje na praktykę, co stanowi najwyższy wynik w historii naszych pomiarów. W minionym roku nieodpłatną pracę na rzecz innych świadczył niemal co czwarty dorosły (24%), poświęcając na nią średnio 19 dni. Oznacza to wzrost o pięć dni w porównaniu z 2023 rokiem i powrót do poziomu aktywności notowanego przed rokiem 2020.